

Vylučovací žaloba

Družstevní podíl ve smyslu § 595 z. o. k. představuje práva a povinnosti člena plynoucí z členství v družstvu, každý člen může mít pouze 1 družstevní podíl. Družstevní podíl je vlastnictvím člena družstva, nikoliv vlastnictvím družstva. Pokud družstevní podíl nepřechází v důsledku převodu či přechodu, pak vždy zaniká. Družstvo tak nemůže družstevní podíl nabýt; proto nemůže být ani aktivně legitimováno k podání žaloby o vyloučení družstevního podílu povinného z exekuce.

(Rozsudek Nejvyššího soudu České republiky sp.zn. 20 Cdo 3746/2016, ze dne 1.8.2017)

Nejvyšší soud České republiky rozhodl v právní věci žalobce Stavebního bytového družstva ROZVOJ, se sídlem v Ú.n.L., zastoupeného JUDr. P.K., advokátem se sídlem v Ú.n.L., proti žalované HELP FINANCIAL s. r. o., se sídlem v K., o vyloučení družstevního podílu z exekuce, vedené u Okresního soudu v Ústí nad Labem pod sp. zn. 22 C 98/2015, o dovolání žalobce proti rozsudku Krajského soudu v Ústí nad Labem ze dne 18. 4. 2016, č. j. 10 Co 437/2015-74, tak, že dovolání se zamítá.

Z odůvodnění :

Okresní soud v Ústí nad Labem rozsudkem ze dne 29. 4. 2015, č. j. 22 C 98/2015-56, zamítl žalobu na vyloučení družstevního podílu ve Stavebním bytovém družstvu ROZVOJ, s nímž bylo spojeno právo užívat družstevní byt v domě v Ú. n. L., z exekuce vedené ve prospěch žalované jako oprávněné proti M. Z. jako povinnému, jejímž provedením byl usnesením téhož soudu ze dne 25. 2. 2014, sp. zn. 52 EXE 509/2014, pověřen soudní exekutor JUDr. T.V. a jež je u tohoto exekutora vedena pod sp. zn. 103 Ex 03055/14. Žádnému z účastníků nepřiznal právo na náhradu nákladů řízení. Vyšel ze zjištění, že na základě dohody o převodu členských práv a povinností ze dne 14. 10. 2013 se povinný stal členem družstva a nositelem členských práv a povinností, zahrnujících na základě nájemní smlouvy z téhož dne i právo užívat byt č. 5. V době, kdy byl povinný ještě členem družstva, byl jeho družstevní podíl postižen exekučním příkazem soudního exekutora ze dne 12. 7. 2014, č. j. 103 Ex 03055/14-13, a to v souladu s § 63 zákona č. [120/2001](#) Sb., o soudních exekutorech a exekuční činnosti (exekuční řád) a o změně dalších zákonů, dále též jen „ex. řád“. Následně byl však povinný rozhodnutím představenstva ze dne 2. 5. 2014 podle § 617 odst. 1 a § 734 odst. 1 písm. a) zákona č. [90/2012](#) Sb., o obchodních společnostech a družstvech (zákon o obchodních korporacích), dále též jen „z. o. k.“, z družstva vyloučen, neboť ani po předchozí výstraze neplatil nájemné a úhrady za služby poskytované s užíváním bytu. Rozhodnutí se dostalo do dispoziční sféry povinného dne 11. 8. 2014, kdy mu bylo vhozeno do jeho domovní schránky; jelikož povinný proti němu nepodal ve lhůtě 30 dnů námitky, jeho členství v družstvu uplynutím této lhůty, tedy ke dni 10. 9. 2014, podle § 619 z. o. k. zaniklo. Zánikem členství povinného v družstvu zanikla všechna jeho členská práva a povinnosti v družstvu, a to podle § 734 odst. 3 věty první z. o. k. Právní úprava družstva, obsažená v § 552 a násl. z. o. k., neobsahuje ustanovení obdobné § 212 odst. 1 a 3 z. o. k., podle něhož podíl společníka ve společnosti s ručením omezeným, jehož účast zanikla jinak než převodem podílu, se považuje za uvolněný podíl, s nímž nakládá společnost jakožto zmocněnec původního společníka. Úprava družstev institut uvolněného podílu nezná, neboť povaha členství v družstvu uvolnění družstevního podílu vylučuje; ustanovení § 212 a násl. z. o. k. proto nelze na družstva použít ani analogicky. Pokud družstevní podíl nepřechází - v důsledku převodu nebo přechodu - na singulárního nebo univerzálního sukcesora dosavadního člena, pak vždy zaniká (srov. důvodovou zprávu k ustanovením § 603 až 605 návrhu zákona o obchodních korporacích). Následný zájemce o členství v družstvu se nemůže stát členem družstva tím, že by na něj družstvo převedlo

družstevní podíl vyloučeného člena, nýbrž pouze originárně, tedy rozhodnutím příslušného orgánu družstva o přijetí za člena podle § 577 odst. 1 písm. b) z. o. k. s tím, že nájem družstevního bytu mu vznikne uzavřením nové nájemní smlouvy. Jelikož družstevní podíl vyloučením povinného z družstva zanikl jako věc v právním smyslu, nemůže být vyloučen z exekuce.

Krajský soud napadeným rozsudkem rozsudek soudu prvního stupně potvrdil a žádnému z účastníků nepřiznal právo na náhradu nákladů odvolacího řízení. Ztotožnil se se závěrem soudu prvního stupně a dodal, že s účinností od 1. 1. 2013 je v § 320aa o. s. ř. upraven postih účasti povinného v družstvu, když pro exekuční řízení platí, že postižením členského podílu k družstvu exekučním příkazem zaniká účast tohoto člena družstva v družstvu. Účast povinného v družstvu zaniká právní mocí exekučního příkazu, kterým bylo provedení exekuce postižením jeho členského podílu nařízeno, nejdříve však nastanou-li skutečnosti podle § 52 odst. 3 ex. řádu. V souzené věci exekuční příkaz nabyl právní moci dnem 25. 7. 2014; to umožňuje věřitelům, jež vedou exekuční řízení, těžit z majetkové účasti člena v družstvu. Exekutor určí rozhodnou cenu podílu a dále postupuje přiměřeně podle § 328b až 330a o. s. ř. jako při prodeji movitých věcí. Je-li s podílem v družstvu spojeno právo užívat byt, postupuje exekutor přiměřeně podle § 336a až 337h o. s. ř., tedy jako při prodeji nemovitých věcí. Je-li družstevní podíl neomezeně převoditelný, popřípadě splňuje-li vydražitel požadavky, které pro nabytí omezeně převoditelného podílu určují stanovy, má dokonce prodej v dražbě přednost před postižením pohledávky povinného na vypořádání.

Žalobce v dovolání namítá, že rozhodnutí odvolacího soudu spočívá na nesprávném právním posouzení věci. Otázka hmotného a procesního práva, která v rozhodování odvolacího soudu nebyla dosud vyřešena a má zásadní význam pro rozhodnutí, „se týká vztahu mezi zánikem členství člena bytového družstva v bytovém družstvu v důsledku vyloučení člena z družstva a exekučním řízením, ve kterém byl exekučním příkazem soudního exekutora postižen družstevní podíl tohoto dosavadního člena bytového družstva v bytovém družstvu, jehož členství v bytovém družstvu však zaniklo v důsledku vyloučení z družstva dříve, než byla v exekučním řízení provedena dražba družstevního podílu tohoto člena, se kterým je spojeno právo užívat družstevní byt (tj. dříve než byl tento družstevní podíl v bytovém družstvu prodán v dražbě konané v rámci exekučního řízení)“. Současně považuje žalobce za nevyřešenou otázku, „zda se může bytové družstvo bránit postupu soudního exekutora, který i poté, co zaniklo členství vyloučeného člena bytového družstva vystupujícího v exekučním řízení v postavení povinného, pokračuje v provedení exekuce postižením družstevního podílu v bytovém družstvu, se kterým je spojeno právo užívat družstevní byt, přestože již povinný vlastníkem tohoto družstevního podílu ani nájemcem družstevního bytu není, neboť vlastnické právo k družstevnímu podílu v bytovém družstvu povinný pozbyl v důsledku zániku členství v bytovém družstvu“. Dražba družstevního podílu v bytovém družstvu, se kterým je spojeno právo užívat družstevní byt, realizovaná v rámci exekučního řízení je podle názoru dovolatele způsobila závažným způsobem zasáhnout do práv bytového družstva, družstvo by tak ztratilo právo rozhodovat o tom, jakým způsobem bude s družstevním bytem naloženo. Uvedl dále, že ačkoliv není vlastníkem družstevního podílu ve Stavebním bytovém družstvu ROZVOJ, který má být předmětem dražby, musí mít možnost bránit se proti postupu soudního exekutora a jedinou obranou je podání žaloby na vyloučení věci z exekuce. Pokud je mu taková obrana odepřena, může nastat nežádoucí stav, kdy bude jeho právo rozhodovat o tom, kdo bude užívat družstevní byt, náležet vydražiteli (ten může např. převést družstevní podíl v družstvu bez souhlasu družstva - § 736 odst. 1 z. o. k.). Jestliže je bytové družstvo vlastníkem družstevního bytu, přičemž tento družstevní byt je rovněž předmětem dražby prováděné v rámci exekučního řízení, má současně právo nepřipouštějící provedení exekuce postižením družstevního podílu v družstvu. Navrhl proto, aby dovolací soud napadené rozhodnutí odvolacího soudu změnil a družstevní podíl, se kterým je spojeno právo užívat družstevní byt, z exekuce vyloučil.

Nejvyšší soud dovolání projednal a rozhodl o něm podle zákona č. [99/1963](#) Sb., občanský soudní řád,

ve znění účinném od 1. 1. 2014, dále jen „o. s. ř.“.

Dovolání je přípustné podle § 237 o. s. ř., neboť dovolací soud se ve své rozhodovací praxi dosud nezabýval otázkou vztahu mezi zánikem členství člena bytového družstva v bytovém družstvu v důsledku vyloučení člena z družstva a exekučním řízením, ve kterém byl exekučním příkazem postižen družstevní podíl tohoto dosavadního člena bytového družstva v bytovém družstvu, jehož členství v bytovém družstvu však mělo zaniknout v důsledku vyloučení z družstva dříve, než byla v exekučním řízení provedena dražba družstevního podílu tohoto člena, se kterým je spojeno právo užívat družstevní byt. S tím souvisí i další otázka, zda a jakým způsobem se může bytové družstvo bránit postupu soudního exekutora.

Je-li dovolání přípustné, dovolací soud přihlédně též k vadám uvedeným v § 229 odst. 1, § 229 odst. 2 písm. a), b) a § 229 odst. 3, jakož i k jiným vadám řízení, které mohly mít za následek nesprávné rozhodnutí ve věci (§ 242 odst. 3 o. s. ř.). Takové vady se však z obsahu spisu nepodávají.

Předně je třeba se zabývat otázkou, zda se bytové družstvo může domáhat vyloučení družstevního podílu (vyloučeného člena) z exekuce, pokud by došlo po pověření soudního exekutora a vydání exekučního příkazu k zániku členství vyloučeného člena v tomto bytovém družstvu (otázkou zůstává, zda lze vůbec vyloučit člena družstva poté, co je jeho družstevní podíl postižen exekucí).

Podle § 63 ex. řádu exekuci postižením jiných majetkových práv lze provést také postižením podílu povinného jako společníka nebo komanditisty ve společnosti nebo postižením členských práv a povinností povinného jako člena v družstvu.

Podle § 320aa odst. 1 písm. a) o. s. ř. v nařízení výkonu rozhodnutí soud zakáže povinnému převádět jeho podíl komanditisty v komanditní společnosti, podíl ve společnosti s ručením omezeným nebo je družstevní podíl (dále jen „podíl“) nebo ho zatěžovat.

Podle § 320ab odst. 8 věty první a druhé o. s. ř. nepodaří-li se prodat podíl ani v opakované dražbě nebo není-li podíl převoditelný, postihuje výkon rozhodnutí pohledávku z práva na vypořádání. Účast povinného ve společnosti s ručením omezeným a v družstvu a účast komanditisty v komanditní společnosti zaniká doručením vyrozumění o neúspěšné opakované dražbě společnosti s ručením omezeným, družstvu nebo komanditní společnosti.

Podle § 267 odst. 1 o. s. ř. ve znění účinném do 30. 6. 2015 právo k majetku, které nepřipouští výkon rozhodnutí, lze uplatnit vůči oprávněnému návrhem na vyloučení majetku z výkonu rozhodnutí v řízení podle třetí části tohoto zákona.

Podle § 610 písm. j) z. o. k. členství v družstvu zaniká doručením vyrozumění o neúspěšné opakované dražbě v řízení o výkonu rozhodnutí nebo v exekuci nebo, nejsou-li členská práva a povinnosti převoditelné, pravomocným nařízeným výkonu rozhodnutí postižením členských práv a povinností, nebo právní mocí exekučního příkazu k postižení členských práv a povinností po uplynutí lhůty uvedené ve výzvě ke splnění vymáhané povinnosti podle zvláštního právního předpisu a, byl-li v této lhůtě podán návrh na zastavení exekuce, po právní moci rozhodnutí o tomto návrhu.

Podle § 619 z. o. k. členství vylučované osoby zaniká marným uplynutím lhůty pro podání námitek nebo dnem, kdy bylo vylučované osobě doručeno rozhodnutí členské schůze o zamítnutí námitek.

V projednávané věci bylo zjištěno, že rozhodnutím Okresního soudu v Ústí nad Labem ze dne 25. 2. 2014, sp. zn. 52 EXE 509/2014, byl soudní exekutor JUDr. T.V., Exekutorský úřad Přerov, pověřen provedením exekuce ve prospěch žalované jako oprávněně proti M. Z. jako povinnému. Exekučním

příkazem ze dne 12. 7. 2014, č. j. 103 Ex 03055/14-13, soudní exekutor v předmětné exekuci postihl družstevní podíl povinného v bytovém družstvu, se kterým je spojeno právo užívat byt. Rozhodnutím představenstva družstva ze dne 2. 5. 2014 podle § 617 odst. 1 a § 734 odst. 1 písm. a) z. o. k., byl povinný z družstva vyloučen. Toto rozhodnutí bylo povinnému doručeno dne 11. 8. 2014; jelikož povinný proti němu nepodal ve lhůtě 30 dnů námitky, jeho členství v družstvu by uplynutím této lhůty, tedy ke dni 10. 9. 2014, podle § 619 z. o. k. zaniklo. Následně usnesením ze dne 6. 1. 2015, č. j. 103 Ex 03055/14-22, byla vydána dražební vyhláška o provedení elektronické dražby družstevního podílu povinného v bytovém družstvu.

Družstevní podíl ve smyslu § 595 z. o. k. představuje práva a povinnosti člena plynoucí z členství v družstvu, každý člen může mít pouze 1 družstevní podíl. Družstevní podíl je vlastnictvím člena družstva, nikoliv vlastnictvím družstva. Pokud družstevní podíl nepřechází v důsledku převodu či přechodu, pak vždy zaniká (srov. např. Štenglová, I., Havel, B., Cileček, F., Kuhn, P., Šuk, P. Zákon o obchodních korporacích. Komentář. I. vydání. Praha: C. H. Beck, 2013, 831 s.). Z uvedeného vyplývá, že družstvo nemůže družstevní podíl nabýt; proto nemůže být ani aktivně legitimováno k podání žaloby o vyloučení družstevního podílu povinného z exekuce. Z tohoto důvodu již není třeba se zabývat otázkou možnosti vyloučení člena družstva po pověření soudního exekutora vedením exekuce.

Protože právní závěr odvolacího soudu je správný, postupoval Nejvyšší soud podle § 243d písm. a) o. s. ř. a dovolání zamítl.

zdroj: www.nsoud.cz

Právní věta - redakce.

© EPRAVO.CZ - Sběrka zákonů, judikatura, právo | www.epravo.cz

Další články:

- [Katastr nemovitostí](#)
- [Odpovědnost státu za újmu \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Odpovědnost státu za újmu \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Práva dětí](#)
- [Určitost sankcionované povinnosti](#)
- [Zemědělská půda \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Správní řízení \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Samospráva \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Význam řízení](#)
- [Telekomunikace](#)
- [Účelová komunikace \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)